

TERVETULOAA!

MONIALAINEN YHTEISTYÖ - OSALLISUUS

Pori
14.2

9.00	Aamukahvia ja ilmoittautuminen
9.30	Tervetuloa!
	Ydinryhmätyöskentelyn suuntaviivat sekä yhteistyö alueellisten toimijoiden kanssa
Misa Möller, Merja Koivisto
Keskustelua ja kysymyksiä
10.15	Lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelman helmet ja uudet tuulet varhaiskasvatuksen ja koulun sekä VIP- verkoston lasten ja nuorten ja heidän perheidensä silmin.
Petra Ahonen, projektisuunnittelija (SATULA – hanke), Marketta Raivio, johtava sosiaalityöntekijä
Keskustelua ja kysymyksiä
11.30	Lounas
12.15	Palvelukartoituksen yhteenveto Misa Möller, Merja Koivisto
12.45	Ryhmätyöskentelyä
	Kahvi / tee työskentelyn lomassa
14.30	Malleja, menetelmiä tai toimivia käytänteitä – Yhteisopettajuus voimavarana
luokanopettajat Helmi Virta ja Johanna Tiirikainen
15.10	Loppuyhteenveto ja VIP-toiminta keväällä 2019
15.30	Hyvää kotimatkaa!

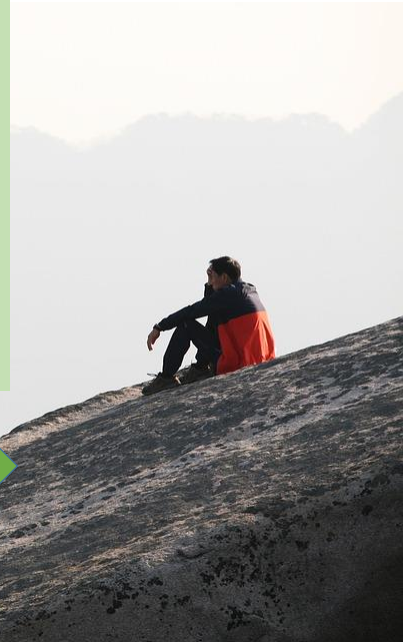
Välitehtävä: Varmista, että omassa hallintokunnassasi tunnetaan VIP-verkosto

Vaativaa ja moniammatillista tukea tarvitsevat lapset ja nuoret

- vakavia psyykkisiä pulmia
- moni- tai vaikeavammaisuutta
- kehitysvammadiagnoosi tai autismin kirjoa
- osalla lapsista on pidennetty oppivelvollisuus
- oppilaita, joilla on PoL:n 18 §:n mukaisia erityisiä opetusjärjestelyitä

Jotta koulu kuuluisi heillekin!

[Vaativa erityinen tuki Aino Äikäs](#)

[Jokainen lapsi ja nuori on VIP_piirrosvideo](#)

Opetus- ja
kulttuuri-
ministeriö

Opetushallitus
UTKULINNOITTELUS

YDINRYHMÄ

Sari Välimaa

Jan Weckström

Harri Arikka

Linnea Karlsson

Esko Lukkarinen

Marketta Raivio

Tiina Vidqvist

Ilona Tirkkonen

Päivi Pihlaja

Taneli Tiirikainen

Åsa Snickars

Juha Mäenpää

Suvi Sankinen

LAPE- ja/tai OT-toimijat

Kunta-agentti

Valtion koulukoti

Erikoissairaanhoito

Aluehallintovirasto

Sosiaalitoimen johto

Lastensuojelu

Sairaalaopetus

Oppilashuolto

Yliopisto, tutkimus

Sivistystoimenjohto

Sivistystoimi

<https://vip-verkosto.fi>

ALUEELLISEN YDINRYHMÄN TEHTÄVÄ ON

toimia ohjausryhmän päättämien kehittämistyön tavoitteiden toteuttamiseksi, erityisesti

- Suunnitella, koordinoita ja edistää **alueellista työtä**
- Luoda **monialaisen yhteistyön rakenteita** ja kehittää yhteisiä **toimintamalleja**
- Edistää **hyvien käytäntöjen jakamista** ja **uusien innovaatioiden kehittämistä** ja pilotointia
- Edistää **monialaisten temaattisten verkostojen** syntymistä ja työskentelyä
- Tukea **ennaltaehkäisevää työtä ja lähikouluperiaatetta** lisäämällä osaamista sekä tarjoamalla tukea ja ohjausta kouluille
- Nostaa esiin **kehittämistyön prioriteetteja** täydennyskoulutustarpeet mukaan lukien
- Seurata ja raportoida alueellisten kehittämis- ja yhteistyöverkostojen työstä.

<https://vip-verkosto.fi>

LISÄKSI ERITYISESTI TYKS- ALUEELLA

- Nivelvaiheet
 - Palveluneuvojan tarve, ala- ja ylänivelen kehittäminen, valmistavan opetuksen ryhmät
- Lähikouluperiaate –
 - Asennemuutosta, tiedon ja taidon lisäämistä, oppilashuollon ennaltaehkäisevän työn kehittäminen

Kehittämisen-
suunnitelma
pohjautuu
näille
odotuksille;

YDINRYHMÄTYÖSKENTELYN ODOTUKSET

Mitä KONKREETTISIA TOIMENPITEITÄ pitää tehdä, että vaativaa erityistä tukea tarvitseva lapsi/nuori saa tarvitsemansa tuen nykyistä aiemmin, helpommin ja tehokkaammin?

- Mitkä toimijat operoivat tällä hetkellä vaativan erityisen tuen lasten kanssa?
- Miten nämä (ja muut mahdolliset) toimijat ja toiminnot synkronoidaan yhteen?
- Miten tämä organisoidaan ja koordinoidaan ja millä aikataululla?
- Mitkä ovat tämän hetkisen toiminnan sudenkuopat? Toimivatko (=tuottavatko tuloksia) käytössä olevat toimintamallit? Mitkä ovat tärkeimmät kehittämiskohteet ja miten ne löydetään ilman eri hallintokuntien toimijoiden syyllistämistä /syyllistymistä/vastarintaa?
- Mitkä ovat tämän hetkisen toiminnan toimivat käytänteet? Miten ne löydetään?

<https://vip-verkosto.fi>

Verkostotyö

- verkostopalaverien johtaminen ja lomakeluonnokset
- kokonaisvastuuhenkilö
- vuorovaikutusosaaminen

Perheiden oikea-aikainen tuki

Poissaolojen seuranta ja niihin puuttuminen

valtakunnallisesti/
alueellisesti/maakun-
nallisesti
yhteinen malli

Konsultaatioalusta

- vaativan erityisen tuen palvelut ja osaaminen samalle alustalle

TYKS-alueen kehittämissuunnitelma

Opiskeluhoollon toiminnan kehittäminen

- vaativan erityisen tuen palvelupolut
- kunnallisten oppilashuoltoryhmien toiminnan terävöittäminen
- ennaltaehkäisevän työn kehittäminen

Täydennyskoulutus

- lähikouluperiaatteen tukeminen koulutuksellisesti
- OKL-vierailut valtakunnallisesti

Hyvien käytänteiden jakaminen

- tutkimuksen nivoaminen kokeiluihin
- tehdään sitä, mikä toimii

Tarpeenmukaiset kasvatus- ja koulupalvelut VIP-lapsille ja -nuorille

- maakunnallinen yhteistyö palveluiden organisoimisessa lähiyksiköihin
- palveluiden yhdenvertaistaminen lähikouluperiaatteen tukemiseksi

TYKS-alueen kehittämissuunnitelma

LISÄKSI TÄRKEÄÄ

- Koulunkäyntikyvyn arviointimittari (kansallinen tavoite)
- LAPE-työssä esiin nostettujen hyvien kokeilujen jatkaminen ja kehittäminen
- Erityisen tuen ”ihannepolkujen” mallintaminen
- VIP- verkoston ja Osaamis- ja tukikeskusten (OT)* toiminnan limittyminen tulevaisuudessa

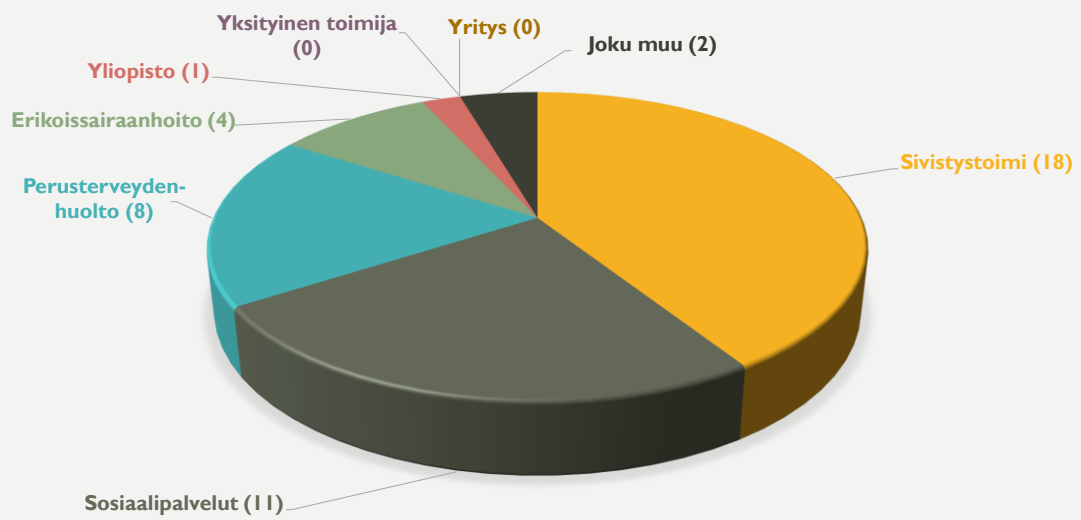
* OT-keskus on kehitteillä oleva verkostomainen monialainen osaamis- ja tukikeskus erityistason vaativia palveluja tarvitseville lapsille, nuorille ja heidän perheilleen.

PALVELUKYSELYT

Tarvitaan tietoa ja kokonaiskuva
kunnallisista ja maakunnallisista
palvelutarjonnasta sekä puuttuvista
palveluista kunnallisen ja alueellisen
kehittämistyön tueksi, palveluiden
parantamiseksi ja päällekkäisyyksien
poistamiseksi.

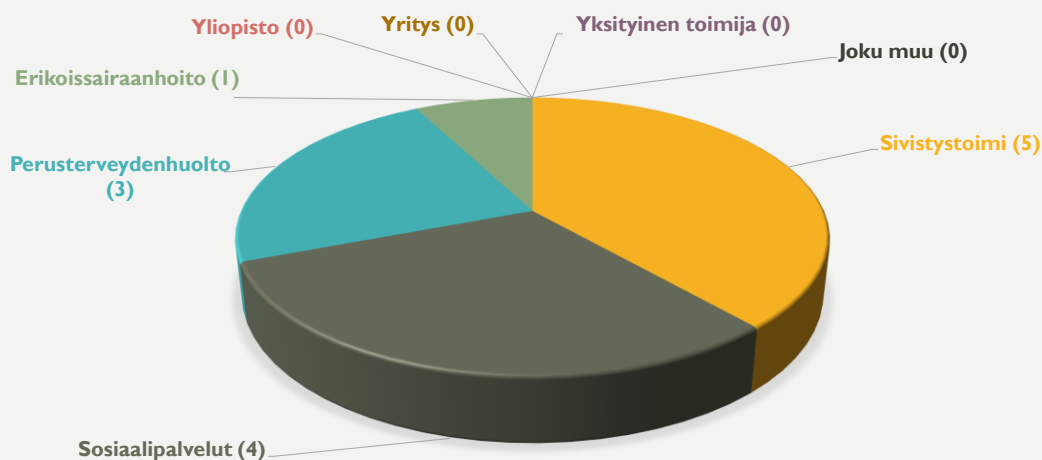

TYKS-ALUE

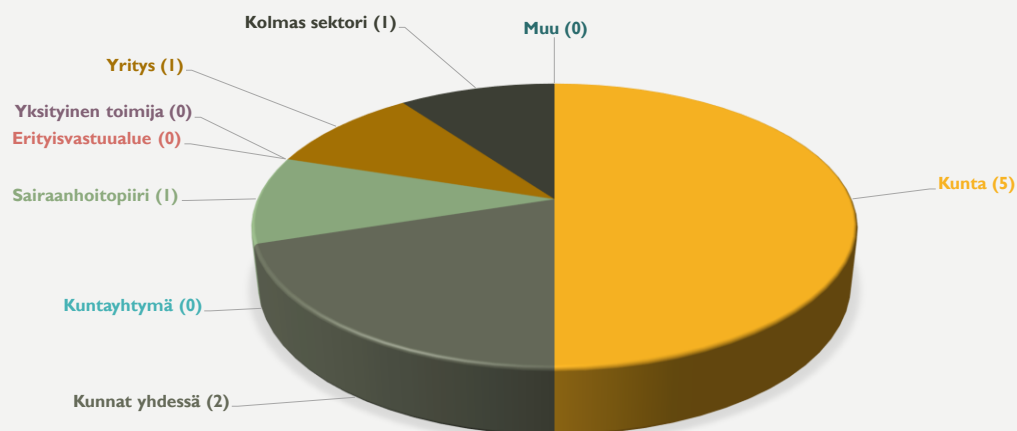

VASTAUKSET TOIMIALOITTAIN

SATAKUNNAN VASTAAJIEN TOIMIALAT

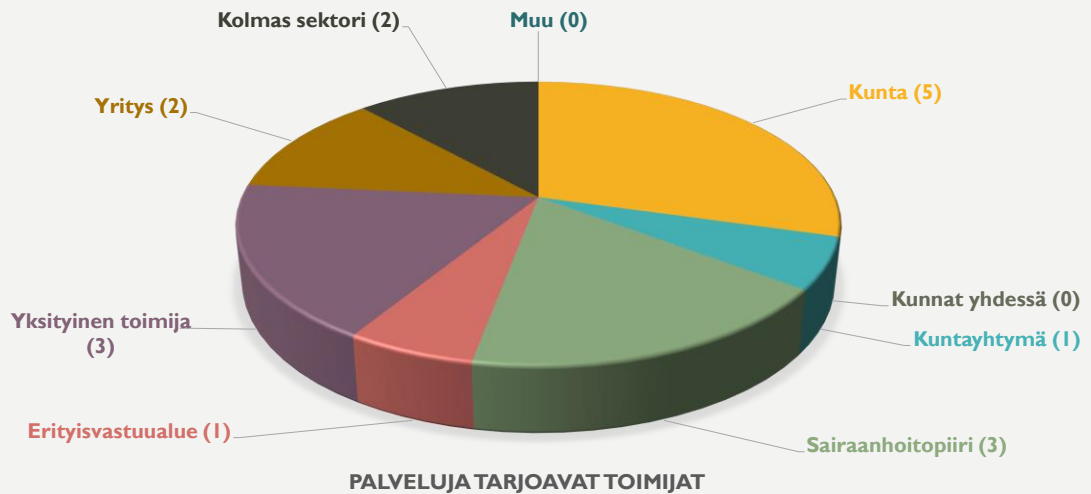

VAATIVAN ERITYISEN TUEN PALVELUT SIVISTYSTOIMEN TOIMIALALLA (SATAKUNTA)

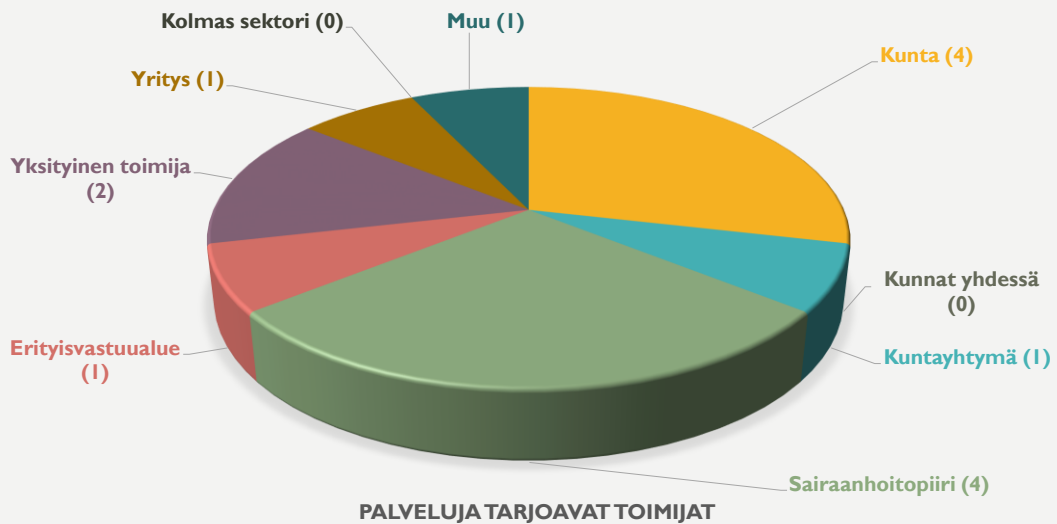

PALVELUJA TARJOAVAT TOIMIJAT

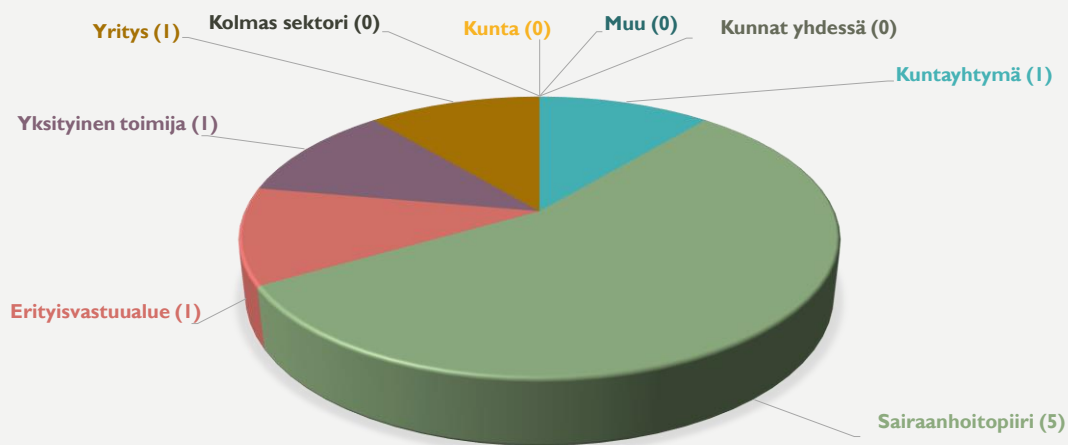
VAATIVAN ERITYISEN TUEN PALVELUT SOSIAALIPALVELUISSA (SATAKUNTA)

VAATIVAN ERITYISEN TUEN PALVELUT TERVEYDENHUOLLOSSA (SATAKUNTA)

VAATIVAN ERITYISEN TUEN PALVELUT ERIKOISSAIRAANHOIDOSSA (SATAKUNTA)

PALVELUJA TARJOAVAT TOIMIJAT

RYHMÄTYÖSKENTELY

OHJEET

- Kyselyn avulla kootut vaativan erityisen tuen palvelut kunnissanne on sijoitettu kartalle. Tarkistakaa palvelut ja kirjatkaa, jos huomaatte jotain oleellista puuttuvan. Palvelut on eritelty värikodein:
 - **Sivistystoimen palvelut**
 - **Sosiaalitoimen palvelut**
 - **Terveydenhuollon palvelut (perusterveydenhuolto ja erikoissairaanhoito)**
 - **Muut (esim. kolmannen sektorin palvelut)**
- **Pohtikaa ryhmissä**
 - Onko kyselyllä saatu koottua olennainen tieto? Pitäisikö puuttuvien kuntien tiedot pyrkiä keräämään? Miten?
 - Miten kartan tietoja hyödynnetään vaativaa erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden palveluiden varmistamiseksi/kehittämiseksi?
 - Millainen vaativaa erityistä tukea tarvitsevan oppilaan ”ihannepalvelupolku” hyödyttäisi käytäntöä (oppilaita, huoltajia, kouluja, opiskeluhuollon toimijoita, muut verkostotoimijat)?

Maakunnalliset verkostopäivät Maakunta: Kunta/kunnat Ryhmän osallistujat:
Onko kyselyllä saatu koottua olennainen tieto? Pitäisikö puuttuvien kuntien tiedot pyrkiä keräämään? Miten?
Miten kartan tietoja hyödynnetään vaativaa erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden palveluiden varmistamiseksi/kehittämiseksi?
Millainen vaativaa erityistä tukea tarvitsevan oppilaan ”ihannepalvelupolku” hyödyttäisi käytäntöä (oppilaita, huoltajia, kouluja, opiskeluhuollon toimijoita, LAPE-toimijoita)?

1. Millaiset palvelupolut tarvitaan?
2. Mitä esimerkeistä puuttuu? Mikä on turhaa?
3. Kommentoikaa suoraan pohjiin ja lähettäkää Merjalle ja Sannalle

VAATIVAA JA MONIAMMATILLISTA TUKEA TARVITSEVIEN LASTEN JA NUORTEN PALVELUPOLUT - esimerkkisällöt	
Oppilas, jolla on vakavia psyykkisiä pulmia	
- voi olla paljon poissaoloja tai on jättäytynyt kokonaan pois koulusta - voi opiskella PoL:n 18 §:n mukaisin erityisin opetusjärjestelyin	
Keskeiset lakipykälät ja normit	
Kunnan palvelut psyykkisesti oireilevan oppilaan tueksi	
Maakunnan palvelut psyykkisesti oireilevan oppilaan tueksi	
TYKS-alueen palvelut psyykkisesti oireilevan oppilaan tueksi	
VIP-verkoston palvelut ja konsultointiosaaminen	
Vastuuhenkilö/-t	
Tiedonsiirrosta sovitut käytännöt	
Käytössä olevat suunnitelmat	
Koulunkäytännön arviointi *	
Lapsen/nuoren osallisuutta vahvistavat käytännöt häntä koskevassa päätöksenteossa	
Huoltajien osallisuutta ja koulun kanssa tehtävää yhteistyötä vahvistavat käytännöt.	
Kuulemiskäytännöt.	
Lapsen/nuoren kanssa työskentelevän henkilöstön täydennyskoulutustarpeet, konsultointi sekä tukeminen	
Yhteisöllisen oppilashuollon toimintamallit	
Oppilashuollon toimengiteiden omavalvonta käytännössä	
Linkit, käypähoitosuositukset	
Muuta	

Oppilas, jolla on moni- tai vaikeavammaisuutta, kehitysvammadiagnnoosi tai autismin kirja	
- voi opiskella myös toiminta-alueittain tai pidennetty oppivelvollisuus - voi opiskella PoL:n 18 §:n mukaisin erityisin opetusjärjestelyin	
Keskeiset lakipykälät ja normit	
Kunnan palvelut vaativaa erityistä tukea tarvitsevan oppilaan tueksi	
Maakunnan palvelut vaativaa erityistä tukea tarvitsevan oppilaan tueksi	
TYKS-alueen palvelut vaativaa erityistä tukea tarvitsevan oppilaan tueksi	
VIP-verkoston palvelut ja konsultointiosaaminen	
Vastuuhenkilö/-t	
Tiedonsiirrosta sovitut käytännöt	
Käytössä olevat suunnitelmat	
Koulunkäytännön arviointi *	
Lapsen/nuoren osallisuutta vahvistavat käytännöt häntä koskevassa päätöksenteossa	
Huoltajien osallisuutta ja koulun kanssa tehtävää yhteistyötä vahvistavat käytännöt.	
Kuulemiskäytännöt.	
Lapsen/nuoren kanssa työskentelevän henkilöstön täydennyskoulutustarpeet, konsultointi sekä tukeminen	
Yhteisöllisen oppilashuollon toimintamallit	
Oppilashuollon toimenpiteiden omavalvonta käytännössä	
Linkit, käypähoitosuositukset	
Muuta	

TOIMINTAMALLEJA

HELMI VIRT JA JOHANNA TIIRIKAINEN

VIP-TOIMINTAA

KEVÄÄLLÄ 2019

- Jatketaan vaativan erityisen tuen palvelujen kartoitusta
- **Hahmotetaan** vaativaa erityistä tukea tarvitsevien lasten/nuorten palvelupolkuja
- Vahvistetaan **opiskeluhuoltoa** sekä ennaltaehkäisyssä että vaativan erityisen tuen toimijana → I7.4.TYKS alueen pääsisältö
Aloitetaan opiskeluhuollon ohjausryhmätyöskentelyn kehittäminen pilotoinneilla.
- Kunta-agenttien työ linkittyy VIP-kehittämiseen [Kunta-agentit ja VIP-verkosto](#)
- [LAPE-akatemit](#) ovat kunta- ja maakuntajohdon tukena

7.2.2019

THL:n ja Opetushallituksen kysely: Yhdenvertaisuus ei toteudu koulujen kuraattori- ja psykologipalveluissa

Verkkouutinen

Perusopetuksessa työskentelevien koulukuraattorien ja -psykologien oppilas- ja toimipistemäärissä on suuria eroja: esimerkiksi kokoalaisten työntekijöiden vastuulla olevien oppilaiden määrä vaihtelee alle 700 ja 2000 välillä. Osa kuraattoreista ja psykologeista tekee työtään yhdessä toimipisteessä, osalla niitä voi olla jopa 12. Myös työn sisällöissä ja toimintatavoissa on vaihtelevuutta.

Nämä ovat tuloksia Terveystieteiden tutkimuskeskuksen (THL) ja Opetushallituksen kyselystä, joka toteutettiin keväällä 2018. Tässä ensimmäisessä valtakunnallisessa tiedonkeruussa saatiin tietoa koulukuraattori- ja psykologityön järjestämisestä, yhteisöllisen ja yksilökohtaisen opiskeluhoitoon toteuttamisesta, työkäytännöistä sekä yhteistyöstä. Kyselyyn vastasi 484 kuraattoria ja 332 psykologia.

Työnkuvassa painottuu yksilökohtainen työ

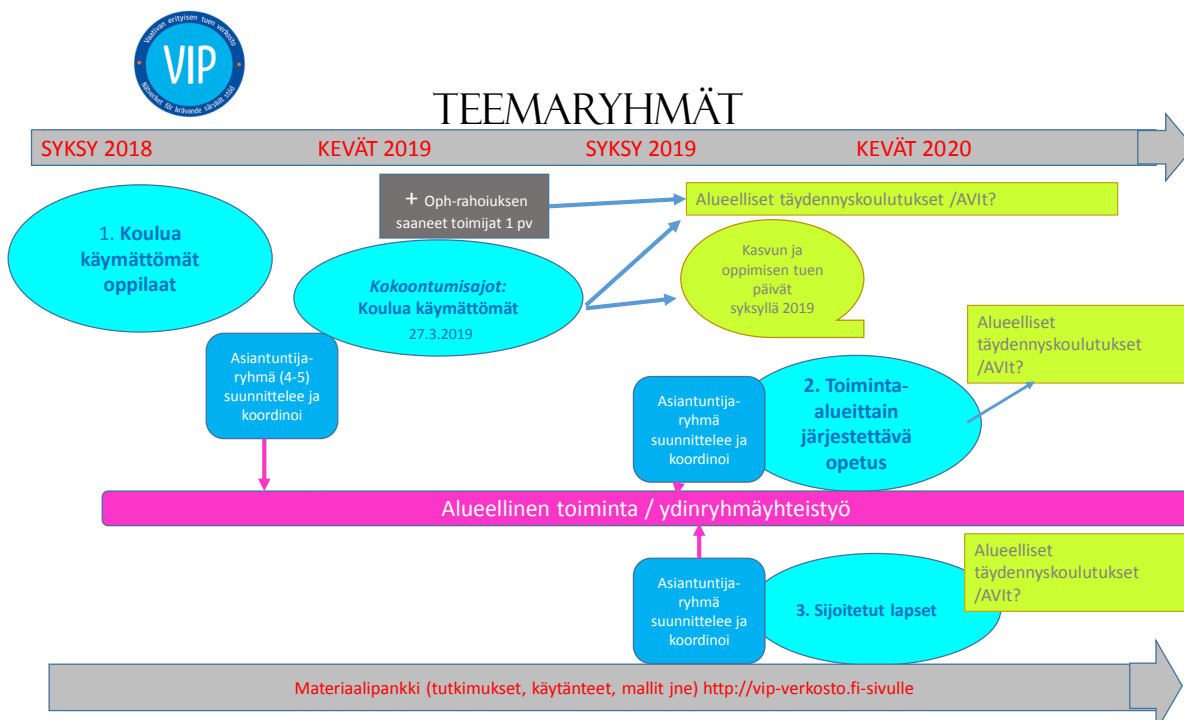
Kummankin ammattiryhmän työnkuissa painottui yksilökohtainen työ, sillä vain keskimäärin viidenneksen työajasta käytettiin yhteisölliseen työhön. Siinä miten yksilökohtaista työtä toteutettiin, oli suuria työntekijäkohtaisia eroja. Myös työajan jakautuminen eri tehtävien välillä vaihteli. Tavallisin työtapana yksilökohtaisessa monialaisessa opiskeluhoitossa oli konsultaatioiden antaminen tai

[Tiedote 7.2.2019](#)

OHJAUSRYHMÄ

KOULUTUKSEN JÄRJESTÄJÄKOHTAINEN, VOI OLLA MYÖS USEAMMAN JÄRJESTÄJÄN YHTEINEN

- **Kehittää, suunnittelee, ohjaa ja arvioi monialaisesti opiskeluhoitoa**
- **Koordinoi omavalvontaa!**
→ KUKA → MITEN → MILLOIN
- **Kiinteä yhteys koulutuksen järjestäjien ja kuntien päätöksenteon valmisteluun (toiminta- ja taloussuunnitelmat)**

VAATIVA ERITYINEN TUKI / VIP-TEEMAT TÄYDENNYSKOULUTUKSISSA

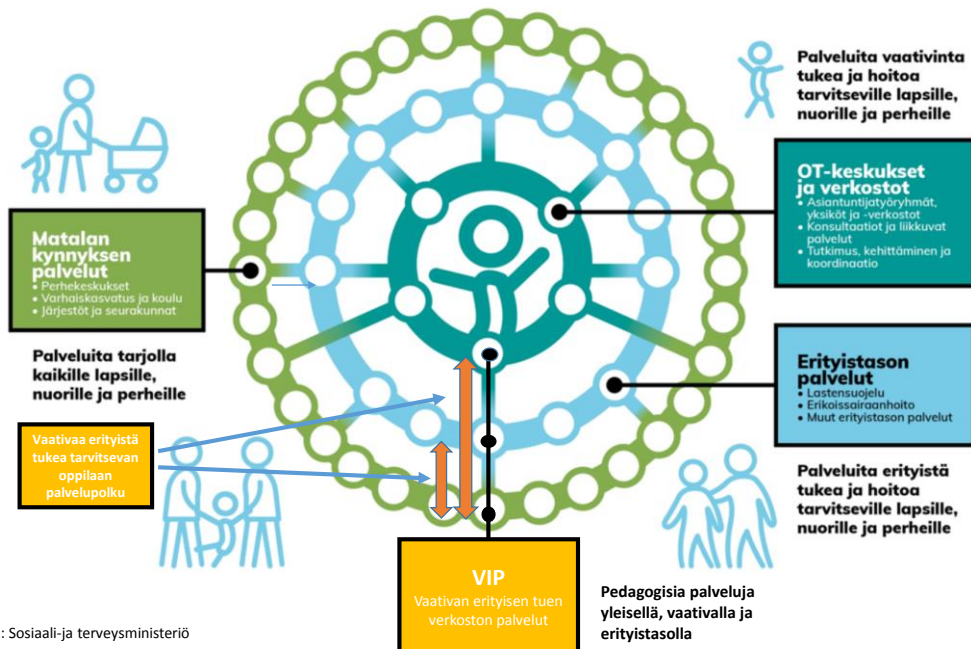
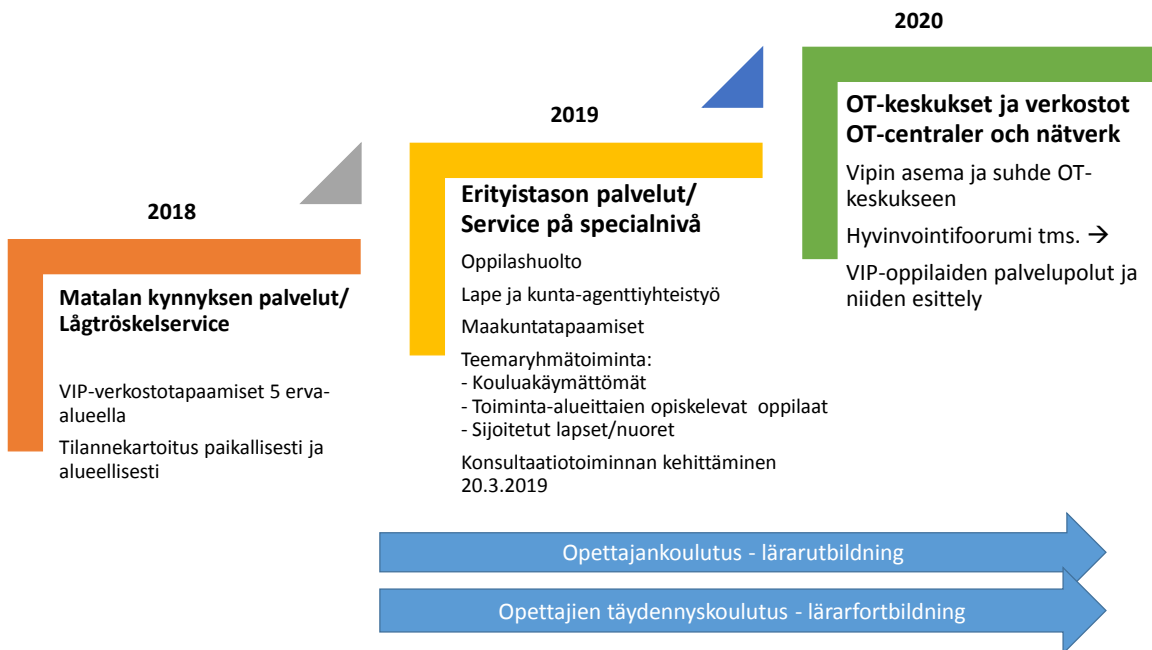
- Koulua koulua käymättömille kokoon-tumisaajat 27.3. Helsingissä. Ohjelma ja ilmoittautuminen VIP-sivuilla. Striimaus. Maksuton.
- Rahoituksen saaneiden info- ja verkostoitumispäivä 28.3. Helsingissä. Maksuton.

Vaativien erityisten tuen VIP-verkoston koulukäymättömien ja koululäsnäisten välisen teemaryhmän maksuttomat kokoon-tumisaajat järjestetään keuhukivona 27.3.2019 klo 9.00-16.00 Paasitornin Sirkus -tilassa (0 krs) os. Paasiluonematu 5A, Helsinki. Koulutuksen otetaan max. 150 osallistujaa. Paikat täytetään ilmoittautumiskäytöksessä. Ilmoittautuminen on mahdollista, esiläytössä ilmoittautuminen. Päivät ilmoittautumiset 15.3.2019 mennessä http://www.vip-verkosto.fi/koulukäymättömien_tuella

Saman linjan kautta on mahdollista ilmoittautua myös verkostoitumispäivään 28.3.2019 klo 9.00-15.00.

Koulua koulua käymättömille 27.3.2019 Helsinki, Paasitorni, Sirkus

9.00	Aamukahvi/-tee tarjolla Sirkus-tämpöissä
	Ilmoittautuminen
9.30	Tähtäysuuden avaus
	Klaus Ranta, ylilääkäri, linjajohtaja, HUS nuorisopsykiatria
10.00	School Refusal - From Research to Relevance for Clinics and Schools
	David Hayne, Professor, Leiden University
12.00	Lounastauko (lounas omakustanteinen)
13.00	Osaallisuuden ja samastumisen kehittyminen kuudennehde luokalta yhdeksänselle luokalle ja niiden yhteydet koulusta pinnastaan toisella asteella
	Tuoma Virtanen, yliopistolehtori, tutkija, Jyväskylän yliopisto
13.30	Pääkaupunkiseudun poissulohin puuttumisen malli
	Sari Niemi, opetusneuvos, esiläytössä
14.00	Kahvi tarjolla Sirkus-tämpöissä
14.30	Komasti koulussa ja kotona - toiminta yläkouluisten poissulohin, myöhästymisen ja syysäytymisen ehkäisyssä.
	Anne Marjoni, toimipäällikkö, perhepsykiatri, Seinäjoki
15.00	Hemmasittare -malli
	Katarina Alanko, psykologi, tutkija Åbo Akademi
15.30	Tutustus verkko-opetusta koulukäymättömien erityisluonteissa
	Johanna Särgeyev, ohjaava opettaja, Opetus- ja ohjauskeskus Valteri
16.00	Päivien yhteenveto ja jatkotutkimus
	Pirjo Kolivu, opetusneuvos, Opetushallitus

Alkuperäinen kuva: Sosiaali- ja terveysministeriö

TUTKIMUSPERUSTAISTA VAATIVAN
ERITYISEN TUEN KEHITTÄMISTÄ

Tutkimusperustainen vaativaan erityiseen tukeen liittyvän
osaamisen vahvistaminen opettajankoulutuksessa ja
täydennyskoulutuksessa

TUVET-hankkeen ja VIP-verkoston yhteistyö keväällä 2019

Opetus- ja
kulttuuri-
ministeriö

UNIVERSITY OF
EASTERN FINLAND

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO
UNIVERSITY OF JYVÄSKYLÄ

Yhteistyössä
VALTERI

Hankkeen järjestämät koulutukset

• Kevät 2019:

*Lapsen osallisuus ja oikeudet
moniammatillisessa yhteistyössä*

- Ke 3.4. Turku
- Pe 5.4. Oulu
- Pe 3.5. Joensuu
- Ma 6.5. Helsinki
- Ti 7.5. Seinäjoki

Kouluttajina:

Niina Mäntylä (Vaasan yliopisto) / Sanna Haanpää (OPH)

Piia Ruutu (Valteri)

• Syksy 2019:

*Moniammatillinen yhteistyö aikuisten
näkökulmasta vaativassa erityisessä
tuessa*

- Ti 29.10. Jyväskylä
- Ke 30.10. Tampere
- To 31.10. Vaasa
- Ke 6.11. Helsinki
- To 7.11. Rovaniemi

Kouluttajina: mm. Itä-Suomen yliopiston asiantuntijoita

MOOC (Massive online open course)

- Hankkeen aikana kootaan MOOC-alustalle [koulutusmateriaali inklusiivisen toimintaympäristön kehittämisen tueksi](#).
- MOOCia pilotoidaan opettajankoulutuksen opintojakson yhteydessä
- Hankkeen loppuvaiheessa MOOCia pyritään hyödyntämään myös täydennyskoulutuksessa.

Seuraa hankkeen etenemistä ja tietoa koulutuksista:

- www.tuvel.fi
- Facebookissa [TUVET](#)
- Twitterissä [@TUVEThanke](#)

VAATIVA ERITYINEN TUKI / VIP-TEEMAT TÄYDENNYSKOULUTUKSISSA

Opetustoimen henkilöstökoulutushakuja (31.1.)

- **VOITTO 2.0, ja VOITTO 3.0.**

- toiminta-alueittain järjestettävän opetuksen pedagoginen kehittäminen / Tampere, Oulu

- **Tukea tuen järjestäjille III**

- monialaisen yhdessä tekemisen johtaminen, kaikille yhteisen koulun toimintakulttuurin kehittäminen

- **MindMe - Koulu kuuluu kaikille**

- sijoitettujen ja erityistä tukea tarvitsevien lasten koulunkäynnin sujuminen ja koulupolulla pysyminen
- monialainen yhteistyö lastensuojelun ja koulun yhdyspinnoilla
- kokemusasiantuntijuuden hyödyntämistä ja edistetään lapsen ja hänen lähiaikuistensa osallisuutta lasta koskevissa asioissa
- TAYS- ja KYS-alueet

[Vera Lapsena](#)
[huostaanotettu](#)

KIITOS!

Välitehtävä: Varmista, että omassa
hallintokunnassasi tunnetaan VIP-verkosto!